

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე ერთი კუპონი ცხადდება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზეც.
თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასახელებულ გამოცხადებულ წერილებს დაუბეჭდავლ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.
წაღკეპი ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი.

„დროების“ რედაქცია—სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნახაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გამზაზის უკან.
ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე; ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: ВЪ ТИФЛИСѢ, ВЪ РЕДАКЦІЮ „ДРОЕБА“.
ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით— 8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით— 8 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4 მ. 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

„დროების“ ფასი აგვისტოს 1-დამ წლის დამლევამდე 4 მ. და 50 კ.

გამოვიდა №№ V და VI ჟურნალი «ნობათი»-სა.
რომელთაც ჟურნალის ხვედრი ვა-ლი არ შემოუტანიათ, ეს წიგნი არ ეგზავნებათ. (2—1)

ქველის გრამატიკის დაბეჭდვის გამო.

ჩვენ გავიგონეთ, რომ მხნესა და დაუღალავს ქველმოქმედს, ყოვლად-უსამღვდელოესს ალექსანდრე ებისკოპოსს, რომელმაც ისეთი საქმეები მოღვაწეობა გამოიჩინა განათლების გავრცელების საქმეში და აგრეთვე თავის ხარჯით დაბეჭდა ამგვარი ნეკრესელის ქადაგებანი და საბა-სულხან-მარტვილიანის ლექსიკონი, განუზრახავს დაბეჭდვა ანტონ კათალიკოსის გრამატიკისა და რედაქცია ამ ძველის თხზულებისა, როგორც ამბობენ, ჰსურს მიანდოს თ. რ. მრისთავსა.
ღღემდე ჩვენს სამოსწავლო ლიტე-

რატურას არ მოეძებნება ქართული გრამატიკის სახელმძღვანელო და არა თუ სახელმძღვანელო, თითქმის არც ერთი კაპიტალური და მეცნიერული ნაწერი და გამოკვლევა ქართულის გრამატიკისა და ქართულის ენის კანონების შესახებ. მთუ სახეში არ მივიღებთ პლ. იოსელიანის გრამატიკის სახელმძღვანელოს, რომელშიაც კვალად არ მოიძებნება ეხლანდელის მეცნიერულის შეხედულობისა გრამატიკისა და გრამატიკულად ენის გამოკვლევაზე, თუ არ მივიღებთ აგრეთვე მხედველობაში პატივემულის ლ. ი. შიფიანის გრამატიკას, რომელიც არც სახელმძღვანელოს წარმოადგენს, და არც მეცნიერულს ძიებას და გამოკვლევას (იგი შეიცავს მხოლოდ ბევრს მასალას ამავისათვის), ჩვენ უნდა ვაღვიაროთ, რომ ამ სფეროში ჩვენი მწერლობა ძალიან უკან არის ჩამორჩომილი. ამ უკან ჩამორჩომის ასაკილებლად და ჩვენის მწერლობის გასამდიდრებლად ძლიერ საჭიროა

«დროების» ქელტონი, აგვისტო 1.

ორი თვე სოფლად (პროვინციალური მეთვალყურის შენიშვნები) (შემდეგ*)

სხინვალი, როგორც გემოწმობენ ჩვენი ისტორიკოსები, ძველად ყოფილა მცირე ქალაქი, კეთილ-პაროვანი. მცხოვრებელნი არიან ქართველნი, სომეხნი, ურთანი; გარემოს წალკოტყვან-ვენახოვანი; საზრდლით მაძლარიი. (მახუშტი, „აღწერა ქართლისა“, გვ. 252).

სხინვალია დაუწყებელი მეფე ასფაგურის-მიერ მესამე საუკუნის ნახევარში ძრისტეს შემდეგ, ამბობს პლ. იოსელიანი თვის თხზულებაში: «Города, существовавшие и существующие въ Грузіи», საქართველოს მუყევი ამშვენიერებდენ და ამავრებდენ მას. საქართველოს დიდების ქამს იგი იყო შესანიშნავ სავაჭრო ქალაქად. ურიებს აქამომდე აქეთ იქ თვისი უმთავრესი სინაგოგა (თორა) (გვ. 73-ე მოხსენებულის თხზულებისა). მხლა კი სხინვალს წართმევია ქალაქის სახელი და მას ეძახიან „დაბა სხინვალს“. ამისთანა მაზრა, ამისთანა ადგილი სავაჭროდ არც ერთს ქალაქს და დაბა ადგილს არ უნდა ჰქონდეს ქართლში, ჩემის აზრით:

პატარა-ლიხვის ვაყ ად გილები, ღიდი ლიხვის სოფლები, დაწყობილი სოფ. შინდისილამ, შრონის, ანუ პეღევის ხეობა, მთელი მთა, ანუ სამხრეთ-მსეთი ზედ აკრავან, სხინვალს ვერ ასცლებიან. სოფლებილამ შემოდის ყველა ნაირი სანოვავე, ყოველ გვარი „საზრდელი“. მსეთილამ შემოდის ყველი, ერბო, საკლავი. შველის და ერბოს აღებ-მიცემობაა აქ ძალიან გავრცელებული. მაჭრები მიდიან მთაში, ან თვით ოსებს ჩამოაქეთ სხინვალში და აქ ჰყიდიან. ბავრცელებულია „გაცვლითი ვაჭრობა“ ყველისა და ერბოსი (мѣсовая торговля). მრთს წონა ერბოში, ანუ ერთს წონა ყველში, მაგალითად, ერთი გირვანქა იქნება, თუ ლიტრა და სხე., მორიგებისამებრ, ვაჭარი აძლევს სამს, ოთხს, ხან ხუთ წონა მარილს, ესე იგი ერთს გირვანქაში სამს და სხე. მარილის წონა მორიგებაზე დამოკიდებული. ამ გვარიეე „გაცვლითი ვაჭრობა“ სუფევს დიდ ღღეობებში, მაგალითად, ბერისთობას, შსანეთობას, ზღუდრობას და სხე. მაჭრობის დროს გაჩნდება კონკურენცია, ცილაობა. მს, როგორც მოგვხსენებათ, აუცილებელია ვაჭრობის დროს. მინც მეტს წონას მისცემს, ოსი იმასთან მიდის, მაგრამ რომ ასრე არ იყოს, რომ ერთთან არ დაიწყონ ღენა გამსყიდველთა, ვაჭრები, როგორც თვით ეძახიან, გასჭრიან ნიხრს, დასდებენ

დაბეჭდვა და გამოქვეყნება ამ გვარის ძველის ნაწერებისა. ამ მხრივ პირველს ნაბიჯს შეადგენს პეტერბურგის უნივერსიტეტის პროფესორის პ. ა. საგარლისაგან დაბეჭდილი „ქართული გრამატიკა“, დაწერილი მე-XVIII საუკუნეში ენამე იოანე შანშოვანისაგან მახუშტის თანამშრომლობით. ღღეს მეორე ამ გვარ ნაბიჯად ანტონ კათალიკოსის გრამატიკის დაბეჭდვა ჩაითვლება. ამ ხელ-ნაწერის რედაქციის დროს საჭიროა ყურადღება ექმნას მიქვეული, შანშოვანის გრამატიკის გამოცემის გარდა, პ. ა. საგარელის ნაწერსავე ქართულის ენის გრამატიკულს ლიტერატურაზე. სიმართლით უნდა ესთქვათ, რომ რედაქტორობა იმ გვარის ხელ-ნაწერისა, როგორც არის გრამატიკა ანტონ კათალიკოსისა, შეეება მისი საჭირო განმარტებითა და კომენტარებით, შედგენა წინა-სიტყვაობისა, რომელშიაც უნდა ცხადად და გარკვევით გამოიხატოს საფუძველნი მეცნიერებისა ენაზე საზოგადოდ და ენის გრამატიკაზედ კერძოდ, არის არა ადვილი და სახუმარო შრომა და ღვაწლი. შოველსავე უამთოდ კი ძველის თხზულების დაბეჭდვა მეცნიერულ გამოცემად არ ჩაითვლება და დაემსგავ-

ერთს ფასს, რომლის უმ ღღეს აღარ შეუძლიანთ ასელა. მაკელითი ვაჭრობა სადარგულია ვაჭრისთვის, ამიტომ, რომ წონაში ატყუებენ ბეჩავ ოსებს. სამ-ოთხს წონაში ოსს ეძლევა წონა-ნახევარი მარილი. რამდენიც წონა ბევრია, იმდენად უფრო მარჯუვედ და ბევრზე ატყუებენ. ამ ბოლოს დროს გამსყიდველებმა შეუტყეს მსყიდველებს ეს ხრიკები და თვითონაც მიჰყეს ამ ხრიკებს ხელი. მრბოში ხშირად ურევენ სიმინდის ფქვილს და ბლოსად მარილს; ყველში ატანენ ქვებს. პოსი მაგალითები ხშირად ყოფილა. სასაკირველია, ამ გვარი მოქმედება გამსყიდველისა არის პირდაპირი შედეგი ვაჭრის უსინდისობისა; ერთი ჰბღებს მეორეს. მაჭრებმა იციან ეს ძალიან კარგად, მაგრამ თავს არ იწყებენ რადგან ესენი უფრო მეტად ატყუებენ.
მიღე სხინვალში ჩახვალთ, თქვენ უნდა ჩიაროთ ესრედ წოდებული „ზღუდრის გვერდა“. მზა მიდის სერის ძრში; ამ სერს აქეს ზედ დაწოლილი, ერთად შედუღებული ქვა და ქვიშა რომელიც ერთის შეხედვით წარმგიდგენთ ნაშთს რომელიმე ძველი მწერისას. მს გზა სხინვალში შესვალთან ისე ვიწროვდება, რომ ერთ ურემი მეორეს ვერას გზით ვერ აუტყეს. ბორილამ მოკიდებული სხინვადამდე გზა-ტყეცილი მხოლოდ იმ ადგს წარმოადგენს საფრთხეს; ბევრ-

სება იმ გამოცემათა, რომელთაც ისეთის სიჩქარით და სითამამით ჰბეჭდენ ჩვენში ზოგიერთნი ძველს ჩვენს წიგნებს. მსეთი გამოცემანი რომ არ გამოიცემოდენ, ისა სჯობიან. მათ არც აზრი მოგვბეებათ, არც საარგებლობა მოაქეთ და არც ვისთვისმე საჭიროანი არიან.
რაიცა შეეება პატივემულს თ. რ. ლ. მრისთავს, ჩვენ სრული იმედი გვაქვს, რომ იგი ჩვეულებრივის მუყაითობით, შრომის სმოყვარეობით წარუძღვება წინ ანტონ კათალიკოსის გრამატიკის გამოცემას, აწინდელის გრამატიკულის ლიტერატურით იხელმძღვანელებს და ყველა ამით მარტო ანტონ კათალიკოსის გრამატიკის ტექსტს კი არ აღადგენს (საჭირო შენიშვნებით, რომელნიც გასაგებს გახდიან მის მიძებნა-წყობილს და შედიღურს ენას), არამედ ვრცელის წინასიტყვაობით შეამკობს, რომელშიაც დაწერილებით იქმნება ნახევრები და მოხსენებული ყოველივე ცნობა გრამატიკულის ლიტერატურისა და ბიბლიოგრაფიილამ, ავტორის ბიოგრაფიილამ გრამატიკასთან დაკავშირებით, ეხლანდელის გრამატიკულ

ჯელ წახდენილა აქ ურემი, ეკიპაჟი, დაზარალებული ხალხი.
— საკირველად არ არის შედუღებული ეს ქვა და ქვიშა, თითქო კეთკირის კედელი გაუყლიათო, ვსთქვით, როცა ქვეითად მოედოდი თავდაღმართზე.
— მოგახსენებენ ე, თქვენი თავის კირიმე, — ჩამოტრია ლაპარაკში სხინვალელი ებრაელი, — როდესაც რომ ხალხი გაუყულმართდა და გაგოროზდა, მაშინ იმან ბაბილონის ქალაქში ააშენა გოდოლი, რომელიც ცხს უნდა მიჰბჯენიყო. იგოგოა უფალმა უწყინა ხალხს ამ გვარი ზეობა გულისა და შეაყენა იგი: გააშენა ხალხი, აურია ენები და გოდოლიც მიანგრ-მოანგროა. მრთი, იმ გამოტყორცნილი ნანგრევთაგანი ბაბილონის გოდოლისა დაეცა ამ სერზე და გაუყეთდა სხინვალს ზღუდელ, ამისათვის, შენი თავის კირიმე ე, ყმაწვილო, ამ სერს დაერქვა ზღუდერი.
ჩვენ, ერასაკირველია, ებრაელს ექვის თვალით შეხედეთ. მან იგრძნო რა ეს, განავროძო: „მოსეს დაბადების მადლმა ე, რო მართალს მოგახსენებთ ე.“
— ძარგვი, ებრაელო, აგრე იყოს, ვუთხარით ჩვენ, რომ ბოლო მოგველო მისის ფიცისათვის.
— მს ერთად-ერთი გზა-ტყეცილია და რა დავმართათ, რომ ვმას ვერ ინახვენ რიგიანად. ამ გვერდის გაგა-

*) იხილე „დროება“ № 157.

ლის მეცნიერებიდან ენის წარმოებისა და კანონების მნიშვნელობაზე და სხვ. და სხვ.

გვ. ყ—მე.

შინაური ძროხისა.

— შუშინ ჩამოვიდა სამოსამართლო პალატის ახალი თავმჯდომარე ბ. ზონჩაროვი. რა თქმა უნდა, რომ პირველისავე დღიდან ბ-ნს ზონჩაროვს დიდძალი საქმეების გარჩევა და არსებაში მოყვანა დასჭირდება.

— მუთისიდან გვწერენ ერთს შესაძრწუნებელს შემთხვევას, რომლის მსხვერპლადაც ორნი დანი 16-სა და 18-ის წლისა, გვარად თავ. ზორჯაძის ქალები შექნილან. თავადის სახლობა მთელის დღით სალოცავად წასულა მოწამეთის მონასტერში, სადაც ახალ-გაზდა ქალებიც წაუყვანიათ.

სადილის შემდეგ, ამ ორს ქალს და ერთს მათს მეგობარს ნაკაშიძისას, რომელიც იმათთანვე ყოფილიყო, მოუწადინათ გასეირნება, ჩასულან ხევში, სადაც წყალი ჩამოდის და ერთი ქვიდან მეორეზედ გადახტომით გაღმა გასელა მოუწადინათ. ზორჯაძის ერთს ქალს ფეხი დასხტომია და წყალში ჩავარდნილა, რომელიც საკმაოდ ღრმა აღმოჩენილა; მიშველება მეორე და, მაგრამ, ამოყვანის მაგიერ, თითონაც თან გადაწყოლია

ნიერება არ შეიძლება? სწორედ სიკეთის დროს, სხინვალის პირში გზა ისეა მივიწროებული, რომ ორი ცხენიანი ერთმანეთს ძლიერ აუქცევს, ესტკვით.

— რა მოგახსენოთ; რა ვიცით, იტყვიანელი მ—ლენიშვილისათვის კი ძან შემოუტყვიათ: გინდა თუ არა გზის პირად ქვა გიწყვიტა და აპკრიფეო და აქ რა დავმართათ. იქ ძეხორციელ კაცს არ უშლის მ—ის ქვა და აქ კი მუდამ კისრებს ვაჩხებთ. ასეც ერთი თვალ-ვიწროება კაცისა: სადაც არ უნდა, იქ ახელს.

შვე ის-ის იყო ელაშურებოდა ცის დასავალსა ჩასასვლელად, რომ ჩვენი დანქარეული დიდიკანსი დადგა ცხინვალში ბინახე. რავდენადაც თვალისა და სულისთვის საამოა ზღუდრის სერიდამ სხინვალის დანახვა, რავდენადაც დაგატკობს მისი შეწება შორიდან, იმდენად გულს გიხუთავს, სულს გიხრჩობს თვით სხინვალი, შიგ სხინვალში ყოფნა. საშინელი უსწორ-მასწორება, ოღრო-ჩოღრო ქუჩები, თუ კი შეიძლება აქაურს ქუჩებს ქუჩის სახელი ეწოდოთ; ერთი-ერთმანეთზედ მიყრილი ფიცრული სახლები, რომლებშიაც ჩიტსაც არ შეუძლია თავისუფლად ბოლოს მოქნევა. შურო შესანიშნავია ამ მხრივ ურიების უბანი, რომელშიაც ცხოველ არსებას არ გავლდება, თუ ცხვირზე ხელი არ მოიჭირა. სხინვალის დაარსებამდე, თვით მეფე ასფაგურის დროიდან, ეს დაბა არ გაქმნდილა,

და ორივე დამხვრეველან. ნაკაშიძის ქალს კი იქამდის შემინებია, რომ სრულიად ვეღარა მოუხერხებია-რა.

ორივე დანი მუთისის საქალგო გემნაზიაში მე-7 კლასში იყვნენ და ჩინებულად სწავლობდნენ. შმცროსი და მასწავლებლებს რამდენჯერმე უნდოდათ მცირე წლოვანობის გამო ერთსა და იმავე კლასში მეორე წლით დაეგლოთ, მაგრამ კარგის სწავლისათვის მანც გადაწყვიდათ თურმე ერთი კლასიდან მეორეში.

— შოველის მხრიდან დიდს სიხარულს გვწერენ წვიმების გამო და ამბობენ, რომ სიმინდების გამობრუნება კიდევ შესაძლებელი შეიქმნა. ნამეტნავად იმ ადგილებში სადაც გვიან ნათესი სიმინდებია და ჯერ გული არ გამაგრებიათ. რალა თქმა უნდა, რომ ვენახებსაც ძალიან არგებდა ეს წვიმები.

— მბილისში წვიმების გამო ჰაერი გამოიცივლა. შალაქის ზოგიერთს უბანში სახადი სდგას, თუმცა ებიდემიური ხასიათი არ მიუღია. ასე ერთბაშად ჰაერის გამოცვლამ ბევრი გახდა ავად. მეტი არ იქნებოდა, რომ ქალაქის გამგეობას ევლად დაედო ექიმებისათვის განსაკუთრებითი ყურადღება მიექციათ თავიანთის ნაწილებისათვის, რათა უბრალო გაცივებამ რომელიმე გადამდები სენი არ გაჩინოს.

— შორაპნის მახრიდან გვწერენ,

არ მოშორებია მას ნავაგი და ყოველი გვარი უწმინდურება. ლიხვის პირის ქუჩა, რომელზედაც რიგინი ქვის შენობებია გადაკიდებული და რომელზედაც ხალხი ბლომად დადის, ისეა გაფუჭებული, რომ დღისითაც კი ძნელია აქ გავლა; ბაზრიდან ამ ქუჩაზე ჩამოჩხრილობებს პატარა რუ და, წარმოიდგინეთ, ბოგირის წაცვლად გადაბულია ცალი ხე ობლად. ამას ვეძახით ჩვენ ცალ-ხიდს. მოდი და ნუ მოიგონებ მ—ის ქვას, რომელიც, ჩვენი მობაასისა არ იყვებს, ძეხორციელ კაცსაც არას უშლის, და ნუ იტყვი, რომ მიაქციონ ყურადღება იმას, რაც საჭიროა. ამისთანა აღაგას, როგორც სხინვალისა, რომელსაც ჰყავს პოლიციის პრისტავი მამასახლის-სუდიებით, მოძრიგებელი მსაჯული, ექიმი სწავლული ბეზიით და სხვ. და სხვ., და ქუჩებში კი ცალ-ხიდები აქვს.

შვეა თუ არა კაცი სხინვალში, მაშინათვე ცეცხლს ინატრებს. მართლაც, ცეცხლი თუ გააკეთებს, გასწმენდს და გადახალისებს აქაურობას, თორემ ხელის-უფალნი ერთობ პირადულ საქმეებს მისდევენ და ამისთანა საქმისთვის რად მოიცილიან. ბევრი რამ ცარგი გაუკეთებია ცეცხლს და აქაც თუ ის არ შეგვეწია, არ იქნება.

პატარა ხანის შესვენების შემდეგ გავიარეთ ხიდისაყენ, რომელიც არის ცხინვალელების სალაყბო ადგილი. აქ, ამ ხიდზე, იკრიბებიან, დასერი-

რომ იქ სოფ. შვეში ერთს მოსამსახურე პირთავანს სულიერი ავადმყოფობა დასხემებია ავერ ექვსი წელიწადია და ამისა გამო მთავრობას, რასაკვირველია, თანამდებობიდან გადაუყენებია სულით ავადმყოფი. საცოდავს არსებას ულუკმა-პუროდ დარჩენია ცოლ-შვილი. ამ პირს ათის წლის განმავლობაში სენიდიისიერი და პატიოსანი სამსახური მიუძღვის, გვწერს კორესპონდენტი და ურიგო არ იქნება, მთავრობამ მიაქციოს მისი ცოლ-შვილის უნუგემო მდგომარეობას ყურადღება და შემწეობა რამ აღმოუჩინოს.

— შავის ზღვის პირის ქალაქებიდან საჩივარს იწერებიან, რომ არაინი ყურადღებას არ აქცევენ საბანაოებს, სადაც ქალებში კაცები ჩაერევიან ხოლმე და პირველებს არც ბანაობის ნებას, არც მოსვენებას არ აძლევენ.

იქნება სხვა ქვეყნებში ქალებისა და კაცების ერთად ბანაობა ჩვეულებათაც იყოს, მაგრამ ჩვენი ხალხი ჯერ მაგ „განათლებამდის“ არ მისულა და ჯერ კიდევ დიდი ხანი გავლის ვიდრე ჩვენი ქალები დედის-შობილა კაცებს გავსინჯვინებინაო.

— შორაპნის მახრიდან გვატყობინებენ 16 კომლის გლეხის შიბაბრიების გაჭირებას, რომელთაც მეზობელი მემამულე წყალს არ ანებებს თურმე. ბანასციფრებელია, რამ დაბადა ასეთი კაცთ-შეუბრალებლობა

ნობენ, ისვენებენ და გადასცქერიან შფოთიან და დაუდერავ ლიხვს. აქ გაიგონებთ ყველა ნაირ ახალ ამბებს, სხვა-და-სხვა ნაირ ჭორს, კილვას, ძრახვას და სხვ. კორიკანაობაში შორაპნსაც თურმე გაასწრო სხინვალმა, მაგრამ ესრედ წოდებულ „კლიაუზნიკობაში“ კი ძალიან დიდი ნაბიჯი გადადგა, ასე რომ თვით ნაქები „კლიაუზნიკობაში“ სურამიც კი მასთან ნარცხადაც აღარ გამოდგება. მითქმის ყველა მეკორე და „კლიაუზნიკია“; ყველას ეს საშინელი სკოლა აქვს გავლილი. მს სკოლაც აქვე აქვთ, ხიდს გაღმა; კერძოდ არის იგი გახსნილი; შემნახველები კარგი ოჯახის შვილები თურმე არიან; მასწავლებლადაც ერთი ვინმე ყარბი ზიკო ბიჭი აუჩრჩევიათ.

ლიხვ, იმას ვამბობდი, რომ ხიდისაკენ მოვდიოდით-მეთქი. მოვატანეთ თუ არა, ჩვენ შემოგვესმა ღორღალი, ყვირილი. მართაც ენახოთ ვილაც პიდკიანი, წვერ-ულვაშ-შეკრეკილი კაცი მოგბის, მას მოზღვევს სრულებით ახალ-გაზდა ბიჭი, მოსწვდა და ჰაერში გაისმა: „ლაქ!“ მს მსაჯული გარბოდა და უკან აქაური, ცხინვალელი მისდევდა.

— რა არეს, რა ამბავია?— მიკითხეთ. — არაფერი! შინაურმა მამალმა გარეული დაქარა და სილა აჭამა; სხვა არაფერი, რახუნჯა ვილაშაც. მს დღე იყო ივლისის 16-ი. წელსაც ამავე ივლისის თექვსმეტს, მაგრამ

და რამ გაუქვავა ჩვენს ხალხს იქამდის გული, რომ საქონლის სასმელის წყალსაც აღარ ანებებენ ერთმანეთს.

— ზორიდან გვწერენ, რომ იქ ორი მხარეული, ერთი იმერელი და მეორე ქართლელი ღამე დასცემიან ერთს რკინის-გზის მოსამსახურე მეზუდევს, რომელსაც გარედ სძინებია, შეუკრავთ საცოდავი, მერე სახლის ფანჯრები ჩაუბტყრევიათ და ბუდკაში შესულან, საცა მეზუდევს ცოლსა და პატარა ქალსა სძინებიათ. ავაზაკები დასდგომიან ხანჯლით საწყლებს, წაურთმევიათ 60 მან. ფული და გაქცეულან, მაგრამ შემდეგ სხვა მეზუდევებს დაუტყრიათ და წარუდგენიათ მახრის უფროსისათვის.

— ჩვენებური ნავთი ერთობ ძალიან ვრცელდება და თან-და-თან უფრო-და-უფრო დიდს მახრასა და ბაზარს იფარგლავს. რომ უფრო გაადვილდეს მისი გადაზიდ-გადმოზიდვა, როგორც ამბობენ, „სანკ-პეტერბურგის უწყებანი“, რუს-ბერმანიის საზოგადოებას შეუკეთებია 30 ვაგონამდე, რომელთაგანაც თითო 1,000 ვედრა ნავთს ჩაიტევენ და რომელთ შემწეობითაც ნავთი უნდა გადინდებოდეს ბერმანიაში ძავკასიიდან. მს ვაგონები ჩქარა მოუვით რუსეთში.

— ამას წინად გვ. „საკვანში“ იყო გამოცხადებული, რომ ავლაბარში ყვავილი ჯერ ისევ არ შეწყვეტი-

ნაკიანი 1884 წლისას, კიდევ დავესწარ სხინვალში და კიდევ ენახე იმავე მსაჯულის და ცხინვალელი სკოლის მასწავლებლის შეტაკება. აქაც გაჩნდებოდა ქორჩაობა, მაგრამ ხალხმა იქნობამდე არ მიუშვა საქმე.

პი რად მოხდა ეს პატარა ბიბრობა, სკანდალი, რომლიდანაც დაინახავთ, რა ჯურის ხალხი გვყავს ხელის-უფლებად პროვინციებში და არავის ჩალადაც არ ჰხადიან: მასწავლებლის მეცადინეობით ხალხმა შეისყიდა სხინვალის სკოლის შენობა, რასაკვირველია, თავის ადგილით. ნახევარი ეხლა მისცეს ფული და ნახევარიც ხუთი წლის განმავლობაში უნდა ჩააბარონ მამულ-ადგილის პატრონს—ებრაელს. ხომ მოგხსენებათ, რამდენი წვა და დაგვა უნდა გამოიაროს მამულის მსყიდველმა, რამდენი მუტარცხოები უნდა იხილოს. სიადვილისაგამო, ე. ი. რომ ბევრი ხეტიალი არ მოწოდმიყო და ხარჯებს გადარჩენილიყო, რომელიც ისეც ბევრი მოუვიდა მასწავლებელს, სთხოვა სხინვალის მსაჯულს, იმავე ნოტარიუსს, რომ შეეწიოს ამ ძვირფასს საქმეს, ხელი წაუბართოს და ზოგიერთა ნოტარიული წესები აქ შეუსრულოს, რომ შემოდ ბევრი დავი-დარაბა აღარ დასჭირდეს. გაჭირვებულა მსაჯული და არ მოინდომა თვისი შესაწირავის გაღება. მასწავლებელი მოაგონებს მემიდის მსახურს, რომ იგი უნდა შეეწიოს, როგორც ადგილობრივი მსაჯული, ადგილობრივ სკო-

ლაო და ივლისის 24 იქ 10 იყო ყვავილით ავადმყოფი. მხლა გახეთს შეუტყვია, რომ ამ რიცხვიდან სამი მომკვდარა. ავადმყოფების ტანთ-საცმელს არა სწმენდენ და უღებინებენ ციოდ თურმე ხტოვებენ. ამას გარდა, ვიღასიკ განკარგულებით იქ დაარსებული საღებინებელი კამერა გაუუქმებიათ. რამდენად უსუფთაობა ბელაბარში, ამას ცხადად ამტკიცებს ის ფაქტი, რომ ამ წლის იანვრიდან დღევანდლამდე ყვავილს უმსხვერპლია მარტო ბელაბარში 247 სული. სასურველია, ვიცოდეთ, რამდენი მოკვდა ყვავილით ქალაქის მე-ნაწილში, სადაც მძინვარებდა აგრეთვე ყვავილი, რისთვისაც დაარსებული იყო საღებინებელი კამერა.

— ბაზ. «ძვეკასხავე» შეუტყვია, რომ ძვეკასიელ სამღვდლოებს განუზრახავს მონაწილეობა მიიღოს იმ დღესასწაულში, რომელიც გამართული იქნება მომავალს ნოემბერს 25 წლის შესრულების გამო მას აქედ, რაც მღვდლოთ-მთავარი ისიდორე პეტრობურგისა და ნოვგოროდის მიტროპოლიტად უკურთხებიან. სამღვდლოება ფიქრობს მილოცვის წერილი გაუგზავნოს ყოვლად უსამღვდლოებს და მიართვას საჩუქარი, რასათვისაც სამღვდლოთა შორის ხელის-მოწერა იქნება გამართული.

ლას, რომ იგი ამ გვარ საქმეებს მოქალაქეებს, ცხინვალელ ვაჭრებს უსრულებს და ამისთანა საშვილიშვილო საქმეს რატომ ხელი არ უნდა ემართებოდეს. თქვენ თვით უნდა მოგვგონებინათ და მოგვდომებინათ და... აქ ჯაჭვოსანმა, თემილის უღირსმა შეიღმა, შეიქებრა ბალანი და ბრძანებითის კილოთი შემოაუტია მასწავლებელს: ЧТО ВЫ ТОЛКУЕТЕ ТУТЬ, რომელიც ქართულად ასრე ითარგმანების: «რას ყბედობთ, ნეტავი, ერთი აქა». ცოტას გასწყდა ტლევკა არ მოხდა.

მს თექვსმეტი წარსული წლის თექვსმეტელამ მითი გაიჩხვოდა, რომ წარსულ თექვსმეტს თემილის მსახური გარბოდა «მოშველეთი», წრევანდელს თექვსმეტს კი გულიანად იყო ჯაჭვოჯაქმანის შემოსილობისაგან. მაგრამ მესამე თექვსმეტი კი ისეთი სახარელი რამ იქნება— მიწინასწარმეტყველია— რომ... მაგრამ თვითონ ის მესამე იტყვის თავის თავზე.

მეორე დღეს, ივლისის 17 (წარსულ წელზე მოგახსენებთ), ქუჩებში ხეტიალის შემდეგ ჩვენ წავაწყდი «მიროვიო სულს», მომრიგებელ სამსახართლოს. იქნებოდა თორმეტი საათი; უწყებებით გამოხმობილი ხალხი; სოფლებიდან შემოსული გლეხობა, მიწლილიყო სამსახართლოს კედლთან, მიედოთ თავით ხურჯინების ნაგლეჯები და ტკბილ ძილს მისცემიყვნენ. ძანცელიარიაში ისეთი ყაყანი, არეულ-დარეულობა იყო, რომ კაცი

„დროების“ სტოკასპი ქუთაისი, ივლისის 27-ს. ბავებრძელოთ ამ თვის დღიური. მკითხველებთან-კი უკაცრავად, რომ ამ წერილში საყურადღებოს ვერაფერს აღვნიშნავთ. ტაროსზე და წერილად ამბებზე მავარდა ახლა საქმე.

ნამღვილი ზაფხული დადგა ამ თვის ნახევარს. სიცხემ საკმაოდ იმატა. მთაში რეომიურის ტერმომეტრი აჩვენებს 25 გრადუსს სიცხეს და გარედ ჩრდილში 30 გრადუსამდის აღის. ძილვე კარგი, რომ ჩვეულებრივი ზენაქარი ჯერ-ჯერობით არა ჰქრის, თორემ, შენი მტერი, ცოცხლად მოვიხარშებოდით ჰავრის ბულში; მხოლოდ ერთჯერ დაბერა აღმოსავლეთის ქარმა და ისიც ერთი დღე გასტანა.

მუთაისის საზოგადოების დროს გასატარებელი ადგილი დღეს სამეფო ბაღია. მს ბალი გაშენებულია რიონის პირზე და თავისი არემარეთი წარმოადგენს მშვენიერს პოეტურ სურათს. დღემდე კაცი არ ეკარებოდა ამ ბუნებით შემკულ ბაღსა, ეხლა-კი დიდა პატარა, ქალი და ვაჟი იკრიფებიან ამ ბაღში შესაქცევად. მიზეზი? მიზეზი განლავე არჭიანკები და არჭისტები, რომელნიც თავიანთ დანჯღრეულის ხმით ატკობენ ყურთა სმენას საზოგადოებისას.

მრთს ქუთათურ პარიკმახერს ერთს დილას დაეკარგა სამი წლის ქალი. მცნენ აქედ-იქით. დილის რვა საათიდან თორმეტ საათამდე ეძებდენ, მაგ-

ასავალ-დასავალს ვერ გაიგებდა; თვით სამსაჯულო ზალა კოჭამდინ ნავით სავსე, ტალახიანი, აყროლებული; კვლებზე ობობებს იმოდენა ექსელნათ, რომ აბლაბუდა ირგვლივ გაეკრათ და რადგან ზალას შალიერი არ ეკრა, ამიტომ აბლაბუდა ჩამოუგველი იყო; იგი შერებოდა შალიერობას. სასამართლოს კარებში იყო მიკრული ქალალი, რომელზედაც ტყუაღ ეხატა ორი მთა.

— მს რას მოასწავებს მეთქი? ვიკითხე.

— მს განლავეთ პატარა და დიდი პარატის მთა.

— აქ რა შუაშია?

— პატარა ნიშნავს მსაჯულს და დიდი კი მდივანს. მდივანია, რაც არის. აი ეხლა პარველი საათი შესრულდა და მეორისა ათი წამიც გავიდა, ამოიღო უბიდამ მოსაუბრემ საათი და დააშტერდა, და მსაჯული ჯერ არ მობძანებულა. მუდამ ამ ცეცხლში და წვალებაში ვართ. მერე ამისთანა მუშაობის დროს. თუნდ ზამთარში ბრძანეთ, რა უნდა ჰქმნას საწყალმა ხალხმა. დილით ამ დროამდე მინ დურგლობს და ის კი აღარ იცის, რომ აქ დურგლებიც ბევრი ჰყავს გამოწვეული, კალატოხებიც, მიწის მომქმედიც, რომლებსაც თავი დაუნებებიათ თავიანთ საქმისთვის და აქ ოროლ დღეობით უცდიან საქმის გარჩევას.

ცოტა დავიკადეთ და გამოვიდა კანცელარიიდან პირბუტალი ახალგაზ-

რამ ვერ ნახეს. საცოდავი სანახავი იყო დედა ბავშისა. ზოგიერთებმა შექმნეს ჩურჩული— ეს ურიების საქმეაო. მაღლობა ღმერთს, ბავშვი, როგორც იყო, ნახეს მესხეთის ქუჩაზე. მინ იცის, რა მოხდებოდა, ჰირი-სუფალნი თმა-გაწეწილნი რომ გამოჩენილიყვნენ ქუჩაზე და ურიების წინააღმდეგ აღჭურვილიყვნენ; მერმე პარასკევი დღე იყო და ბაზარი სავსე იყო სოფლის ხალხით. ბეიკერს, რომ ქრისტიანის სისხლის ხმარება ებრაველთა შორის სჯერათ იმ გვარ პირთა, რომელნიც ყურს არ უნდა უგლებდენ ამ გვარ საზიზარს ცილისწამებას. შევლამ ვიცით— პირველად წარმართნი აბრალდენ ქრისტიანთა აღამიანის სისხლის ხმარებას და მერმე, როცა ქრისტიანობამ გაიმარჯვა, ეს ბრალი დასდო ურიათა. ღამასკის, სარატოვის, მუთაისის და შენგრიის პროცესებმა ამ საქმის შესახებ ნათლად დაგვანახა ამ საქმეში სიმართლე ებრაველთა. ღმერთმა ნუ ინებოს, რომ ჩვენმა ხალხმა, რომელსაც ოცდა-ექვსი საუკუნის განმავლობაში მყუდრო და მშვიდი განწყობილობა ჰქონია ურიებთან, მიბაძოს სხვებს. დღემდე თუ დაგვიცვამს მოყვასის სიყვარული, დღეის შემდეგ უფრო გგმართებს არ ვუმტყუნოთ ჩვენთა წინაპართა ანდერძსა.

ამ თვის 26 მოხდა მოწამეთს სამწუხარო ამბავი. მ. ჯორჯაძის ორი ქალი, გიმნაზიის მეშვიდე კლასის მოწაუენი, დაიღრჩენ წყალ-წითელა-

და, გაბერილი ღირბული ბატივით, და ზღაზნით გასწია. «სუდიას მოიყვანს, სუდიას! ბაისმა სიხარულის ხმა მოწვეულ— დაბარებულებში.

მს სუდიის მომყვანი განლდათ „დიდი პარატის მთა“— მდივანი. მხლა მომრიგებელი სასამართლოთ. ი. მ — ის სახლში გადაუტანიათ. სახლშივე სდგას მსაჯული და იმედია, ხალხს აღარ მოაუცდენებს ორ-სამ საათამდინ შუადღის უკან, და ამის იმედიც გვაქვს, რომ კეთილ-საქმეებს მუდამ ხელს აღარ შეუშლის, როგორც წელს სკოლის საქმეს.

— ბასაკვირველია, ღმერთმანი, — სთქვა ერთმა ქმაწვილმა სხინვალის ბულვარ-ხილზე, — რატომ არ ვაღიყვანებენ, რადენი დავი-დარაბა მაგის თავს, ცემა-ტყევა ხომ რაღა! დავიჯერო კაცი აღარა ჰყავთ?

— ღლოცვილო, სადაც წავა, ხომ ასრე იზამს; მაგის მთავრობაც ამას ამბობს: მოდი ისევე სხინვალში იყოს, ისინი შეჩვეულები არიან მის ცქერასაო.

ხილზე ჩვენ ვნახეთ ნაცნობები; გავიხარეთ მათით; გაიხარეს ჩვენი; ერთმა ჩემმა კარგმა ნაცნობმა მიმიპატიჟა სადილად. ჩვეულებრივი ქართული სმა-ქამა გაჩნდა; ახალ-ახალი მოდის სადღევრძელოებს საზღვარი აღარ ჰქონდა; სხვათა შორის ერთმა უჩინარმა კაცმა დალია მორიგი სადღევრძელო, რომელიც მე უბის წიგნში ჩავიწერე და აქ მომყავს. «ღმერთმა აღღევრძელოს ის, რომელიც

ში. მიგვიტყვია სხვა-მხრეებზე, შეუტყვია რადლება ამ შემთხვევაზე. მხინჯაყრიონი დილიდამ სალამომდე სავსეა ყმაწვილებით. ქმაწვილები ჰბაძვენ დიდებს და ცურვით შედიან იმ გვარ მდინარის ადგილებში, საცა ადვილად შეიძლება მარცხი მოხდეს. ზნეობის მხრითაც მანებელია ყმაწვილების არევა ამ ფერად-ფერად გარყენილ ხალხში. ათასს ნაირი ცუდი სიტყვების სროლა და ლაზლანდარობა გაისმის ამ უსუსური ყმაწვილების გარემოში. თუ ჰსურთ შეილების ბანება ციეს წყალში, შეუძლიანთ ვინმე თავ-მდგმური გააყოლონ ბავშვებს, არ მისცენ სითამამის ნება მდინარეში და გააცალკეონ დიდებისაგან.

ცელგერამები

(„ხრდილოეთის სააკენტისი“) ივლისის 30

ქუჩაჟ. ჭრანცუზებმა ერთი დღის ვადა მისცეს ჩინეთის მმართველობას მოსარეგებლად; თუ მორიგება არ მოხდა, ჭრანცუზები დაიჭერენ კენძელს ამოის და ფეიქადორის კენძელთა ჯგუფსა.

ლონდონი. სტენზენში, გერმანიაში, დაატუსადეს ოთხი მატროსი ინგლისის ცეცხლის-გემისა, რომელნიც აღმოჩნდენ კომუნის-

ახას ალაღი და უმეტად, ისე შრომობს, რაგორც ხარი...

სადილთ უკან ჩამოვარდა ლაპარაკი ამ მთაზე, იმ მთაზე; აქაურ ადვოკატებზე; ვინმე «ყარბ ზიკოზე», რომელიც მაღლა ჰყვირის სინდისზე, პატიოსნებაზე, მაგრამ ორ გრომად მისი გასყიდვა არარად მიიჩნია, და რომელიც «ადვოკატ მელაძეობას» ცდილობს. არც ღირს ბევრი ლაპარაკი იმ მყარ გუბებზე, რომლის დაკარება თავიდან ფეხამდე შეგაქრვოლებთ და თავს შეგაზიზლებთ. მილაპარაკებთ აქაურს მამასახლის ბ. ვ. შერ—ზე, რომელიც ერთად-ერთი თურმე ცდილობს სხინვალზე, მის სისუფთავეზე და განათებაზე. ძილვე გაუნათებია შეძლებისა და-გვარად და-ბა სხინვალს უმთავრესი ადგილები. მე ეს მამასახლისი მაგონებს ერთ ძველს მოხსენებას რევიზორისას ერთს მაზრის სასწავლებელზე, რომელზედაც რევიზორი სწერს, რომ სასწავლებელში კაცი ვერა ვნახე, ვერც მისი ადგილობრივი უფროსი, ვერც რომელიმე მასწავლებელი გარდა ერთი რიგიანის მსახურისაო. აქაც სხინვალში რიგიანი აღმინისტრატორი მხოლოდ მამასახლისი შ — ია.

(შემდეგი იქნება)

ტერი საზოგადოების განყოფილებების წევრებად; ეს განყოფილება გულაში არსებობს.

ნიუ-იორკი. გუშინ აქ იყო მიწის-ძვრა, რომელმაც 10 სეკუნდი გასტანა და რომელიც მიანიათ უძლიერეს ყოველთა მიწის-ძვრათა, რომელნიც მომხდარან ატლანტიის ნაპირზე ამერიკის მხრივ მთელი საუკუნის განმავლობაში. მიწა ირუევოდა ნაპირის გაყოფილებივ მტატი მენიდან მერი-ლენდამდინ და დასავლეთისკენ აღევანის მთებამდინ; მიწის-ძვრა უფრო ძლიერი იყო კონეტიკუტში, სადაც რამდენიმე კაცი დაზიანდა; ექვსჯერ ბოსტონშიც შეიძრა მიწა.

მაირი. მზადდება ექსპედიცია, რომელშიაც მიიღებენ მონაწილეობას 4000 ინგლისელი სალდათი; ექსპედიცია დონგოლში წავა წყლით, შემდეგ გაივლის უდაბნოს და ხართეში მივა. ვადიგაღჭში და ასუანში საომარ მასალათა საწყობია გამართული.

განცხადებანი

სხენის-ჩინის-ზვის მმართველობის საზან.

მისაც ჰსურს ღრობით იტვირთოს გამგებლობა თბილისის ცხენის-ჩინის-გზით საქონლის გადაზიდვა-მოზიდვისა, მოიწვევიან ტორგით ვაჭრობაზედ აგვისტოს 14, საათის 12-ზედ გზის კანტორაში, მიხეილოვის ქუჩაზედ, სახლი № 163; დაწერილებით კონდიციების გასინჯვა შეიძლება ყოველ-ღვე 10—12 საათამდე. (3—1)

ნ ა შ ი ს ი ვ ე მ ი ლ ი

სერგეი ვასილის-ძე

ჩემესოვი

გადავიდა საპიორის ქუჩაზე, ბაბანასოვის სახლებში (5—1)

ასლად გაიხსნა თბილისში

მეხანიკური ქარხანა

სასკელწოდებით

ს ო უ ლ ი ს მ ე უ რ ე მ ე

არსენალის აღმართზედ, სასწორის პირ-და-პირ, ინტენდანტსტეოს გვერდზედ, სახლის № 5, თავ. ალექსანდრე იაკობის-ძე მრისთავისა.

მარხანა მიიღებს ყოველგვარ სამეხანიკო სამუშაოს სხვა-და-სხვა მოწყობილობითურთ, სტალიარისას, სლე-სარისას და სპილენძის საკეშიროებს, წყლის გასაყვან მილებისას ბოსტნების მოსარწყავად, ფონტანებისას, როგორც ბაღებში ისე ქალაქის სახლებ-

ში, ხოლო უფრო სოფლებში. მარხანა მიიღებს ყოველ გვარ სამუშაოს ბბ-თ მიწათ-მომქმედთა და სოფლის მეურნეთა სოფლის მეურნეობისა და საპირობათა შესახებსა. ჰველა სამუშაო საუკეთესო ოსტატებისაგან იქმნება გაკეთებული თავდებობით რამდენსამე ხანს. მეურნეთა მოთხოვნისაგან მებრ გაეგზავნებიან დაუწყონებლივ ოსტატები შემოაკეთილის სამუშაოს გასაკეთებლად. ჰველა ნიეთსა და იარაღს, რომელიც არ გამოდგება, ქარხანა უკან მიიღებს და ფულს დაუბრუნებს მსყიდველს, ან სხვაზე შეუცვლის სურვილისამებრ. მარხანაში არის გასასყიდად ჩვენგან გაკეთებული და გაუმჯობესებული მოწყობილობა (აპარატი) წიწილთ საჩეკად ხელოვნურის წესით, უკრუხოდ. სია აპარატებისა და ჩემ-მიერ მომზადებულის ნიეთებისა და აგრეთვე დარიგება წიწილთ-საჩეკის მოხმარებისათვის გაეგზავნება მსურველს მუქთად. მარხანაში მიიღება აგრეთვე შეკეთა წყლის წისკილის გასაკეთებლად. უმორჩილესად ესთხოვეთ ქალაქის გარეშე შემკვეთელთ თავიანთი აღრესი გარკვევით დანიშნონ. მარხანის კანტორა ღიაა მუდამ ღვე 8 საათიდან 2 საათამდე და 5—8-მდე საღამომით, კვირა, უქმე-ღლის გარდა.

მარხანა მალე მიიღებს სამენებელს იარაღებს, ხოლო მიღებამდე საუკეთესო მალაზიებიდამ იყიდის და გაუგზავნის თავის მუშტარს. (10—8)

სამკურნალოში, რომელიც ობილისის მაქალაქით დასრესს სახსოვრად 4 აპრილის 1866 წლისა, ვად-მეოფინი მიიღებინ დილის 8 საათიდან 12 საათამდინ.

ყოველ ღვე მიიღებენ ამ სამკურნალოში ვად-მეოფებს შემდეგი ექიმები: ტერ-გრიგორიანცი—8 საათიდან 9 საათამდინ. საბუბი, საქალბო და საბაჰუგო ვად-მეოფობის საწამლეულად; ადამიანცი—9-დან 10-სათამდე შინაგან და ნერვულ ვად-მეოფობათა საწამლეულად; ბენკლევესკი—10—11 სათამდე.—სახირურგო, სასიფილისო ვად-მეოფობის წამლობისათვის და აგრეთვე გბილისა და ყურის ტკივილის საწამლეულად; შტემბორსკი 11—12 სათამდე სიფილისისა და სხეულზე გამოყრელი მუწუკების წამლობისათვის. ამას გარდა: გარაღვეირი ორშაბათობით 9—10 სათამდე შინაგან ვად-მეოფობას წამლობისათვის; კორონა ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით შინაგან ვად-მეოფობათა წამლობისათვის 10—11 სათამდე; მინკვეირი სამშაბათობით და შარასკეობით 9—10 სათამდე ხირურგიული ვად-მეოფობისათვის; ხამჩინსკი სამშაბათობით და შაბათობით 11—12 სათამდე თვალის ტკივილის საწამლეულად; კრასნოვლიადოვი ორშაბათობით და შარასკეობით 10—11 სათამდე შინაგან ვად-მეოფობათა წამლობისათვის; ვოდოდსონი გბილის ტკივილის საწამლეულად მიიღებს თავის სახლში ყოველთვის ღარბ ვად-მეოფებს, რომელთაც სამკურნალოდამ ბარათი ექმნებათ.

არწრუნისეულ მარხასლაში სასახლის ქუჩაზედ, იძლევა ქირით მადანებე ქანტორებისა, სავაჭრო სახლებისა და საწყობებისათვის. პირობების შეტუება შეიძლება ქარვასლის კანტორაში. (25—5)

ვაჭრობა საღებავებით
მაეკასიის ამხანაგობისა (ზრაფის ქუჩა მუზეუმის პირდაპირ.)
სალმამაში ხმელი და თხელი შეზავებული ზეთით.
ლაში ზეთიანი და სპირტისა, სხვა-და-სხვა გვარი ხანბალი (კისტი) და ყოველნაირი კუთენილებანი საღებავით ვაჭრობისა—აქვე შეიძლება იმოფონ ერთგვარი თხელი ნივთიერება, რომელიც სინოტიეს აცილებს თავიდან. ხე, ქვა ანუ ავური, ამ ნივთიერებით დაფარული (Enduit hydrofuge)—მიუკარებელია სინოტიესათვის.
სხვა ქალაქებიდან მოთხოვნილებანი კმაყოფილდებიან დაუკენებლად. (70—32)

ინგლისის მალაზია

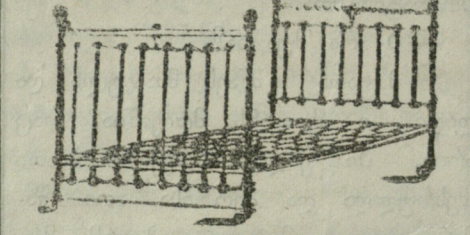
Maison de confiance

შეადარო ჩვენი ჩაი	მოსკოვის ჩაის
1 შ. 10 კ.	1 შ. 40 კ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2 — „
— — 1—80	— 2 — 50
საუკეთესო 2 — „	— 3 — „

იქვე ისეიდება სხვა საქონელიც: თოფები, რეკლავები, კრაოტები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დახები, კოვზები, ტაშტები, კალმები, ქაღალდი, შოკოლადი, გაჭა, კანფეტები, მურაბები, მაგნიზია, უნაგირები, კლეონა, წინდები—გაცისა და ქალისა, ხელ-სახოცები, მაკინტოშის კალენგარი—სულ ყველაფერი 25-დამ 50 პროცენტით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსამე მაღაზიაში.

გინტ ქალაქს გარედამ 25 მანეთიდან 1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს ანაფერს არ იხდის. (100—45)

ინგლისური ჩინის კარატაში

ერთის საწალი 7 მანეთიდან და ორის საწალი 14 მანეთიდან, მათი ლეებები, ზღვის ბალახით გატენილი 5-დან 8 მანეთამდინ. ვიდრე შემდეგი ნივთები იყიდება 25%-ით უფრო იაფად, ვიდრე სხვაგან სადმე: ბრიტანის მეტალის ნივთები, ჩაიდნები, საგარაქე, საშაქრე, ჩაის და სტოლის კოვზები ჩანგლებითა, თადნოსი, დასადგმელი, პირის-საბანი, სტაქნები, სუფოკინი, საწყაო, სკები, რიუმები, გრაფინები, საქაშური თეფშები, ბლუდები, სასალათეები, ტაშტები, საძმევეები, საძარილები, გარჩი-

რის საფხეკები, უნაგირები გაცისა და ქალისა; აღვირები, ხლისტები, ტანის-მოსის დასაყიდებლები, სახალა მაგრატლები, გაჭსები, უთოები, წისკილები, სერსები, ქლიბები, კლიტები, ინგლისის თოფები და რეკლავები, პიუები, ზარაღები, გასიფლები, ხაფანგები, ნინბები, გატარზუფი, სახნები, ჩელექები, წინდები, სუფრები, საღებავებისათვის რეკლები, ემალისი ჭურჭელი, მურაბები, გამფეტები, პიულები, სოუსები, ზღვის ბალახი, დიმიტიკონები და სხვ. ინგლისურს მალაზიებში №№ 156-157, 158, 159, და 160. ამ ნომრებს უფრადდება მაქცეთ. (100—34)

მოწეობილობა

წიწილუბის გამოსაჩეკად.

ორმცოვი კვერცხის გამოცხად	
ჩეკად გაგზავნით.	23 მან.
გაუგზავ.	22 „
ასისათვის	35 „
ასზე მომეტე ულისათვის თითო ასზე.	5 „
600 მდე, ხალა 600-ზე	
მეტი თუ იქნება ასზე.	10 „
გამზავნისათვის 3 მან. ფუთზე რუსეთის ყველა ქალაქებში, გაჭასაში კი 1 მან. 50 კაპ.	
ასის კვერცხისათვის მოწეობილობა იწონს 2 ფუთს.	

იქვე.

იქვე მომზადებულია სახლის მოწეობილობის ცინკის ვანები, ძალიან ადვილი გადასტან-გადმოსატანი, რადგან არა ფუჭდება და 20 წელიწადი შეუძლიან გასძლას; თავდებობით ვუიდი ძალიან იაფად, ადრესი: მეხანიკური ქარხანა სასკელწოდებით „სოფლის მეურნე“, არსენალის აღმართის სასწორის პირ-და-პირ, ინტენდანტსტეოს გვერდზე, სახ. № 5.
თ. ალექსანდრე იაკობის-ძე ერისთავი. (10—9)